

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro”

[COM(2021) 742 final]

(2022/C 194/14)

Sprawozdawca: **Juraj SIPKO**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 7.1.2022
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	14.12.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	19.1.2022
Sesja plenarna nr	566
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	229/2/10

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Rozwojowi społeczno-gospodarczemu w państwach strefy euro towarzyszy dziś wysoki poziom niepewności związany z niekontrolowanym i szybkim rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19. Dlatego też EKES z zadowoleniem przyjmuje najnowszy dokument Komisji w sprawie rozwoju sytuacji gospodarczej w państwach członkowskich UE oraz analizę następstw dla procesu zarządzania ⁽¹⁾. Jednocześnie wskazuje na historyczną szansę na przyjęcie oraz konsekwentne i bezzwłoczne wdrożenie odpowiedniej praktycznej i skutecznej polityki na drodze do przeobrażenia całego społeczeństwa – przeobrażenia, które jest procesem złożonym, lecz w świetle bieżących wydarzeń koniecznym.

1.2. Jedno z największych wyzwań dotyczących wewnętrznych zakłóceń równowagi makroekonomicznej polega na znalezieniu sposobu zapewnienia stopniowej konsolidacji budżetowej. EKES uważa, że istniejące ramy prawne w postaci paktu stabilności i wzrostu nie są już odpowiednie do obecnych warunków. Toteż podkreśla, że narzuca się konieczność dokonania rozsądnego i akceptowalnego przeglądu reguł i fiskalnych ⁽²⁾ w obrębie ram prawnych, który miałyby na celu przede wszystkim uproszczenie tych reguł i ich monitorowanie.

1.3. EKES odnosi się do pandemii COVID-19, która wybuchła w momencie, gdy większość państw była w trakcie procesu korygowania zakłóceń równowagi makroekonomicznej. Pandemia przerwała redukcję wskaźnika zadłużenia, podczas gdy wzrost cen nieruchomości mieszkaniowych przyspieszył, co wskazuje na ogólne pogorszenie warunków makroekonomicznych. EKES wskazuje też na największe nierównowagi zewnętrzne, jaka przejawiają się w Eurosystemie TARGET2 ⁽³⁾. Zakłócenie to powoduje największe różnice między krajami od czasu stworzenia systemu TARGET2.

1.4. EKES monitoruje szybki wzrost inflacji od początku 2021 r. Wzrost ten, po latach niskiej inflacji, jest głównie związany z silnym odbiciem cen energii z rekordowo niskiego poziomu w czasie pandemii, zakłóceniami łańcuchów dostaw i zwiększeniem kosztów transportu. Jest zdania, że obecna wysoka stopa inflacji to wynik czynników związanych z pandemią i ponownym otwarciem gospodarek, które mają charakter tymczasowy. Można oczekiwać, że w 2022 i 2023 r. wzrost cen ulegnie spowolnieniu, a poziom inflacji spadnie do swego średniego wskaźnika z przeszłości.

1.5. Ukończenie tworzenia unii finansowej jest zasadniczym warunkiem sprawnego funkcjonowania europejskiej unii walutowej. EKES podkreśla, że mimo postępów poczynionych w budowaniu unii bankowej należy przyjąć i szybko zatwierdzić dalsze działania. Rozdrobnienie rynków kapitałowych w państwach członkowskich nie stwarza wystarczających możliwości, by przedsiębiorstwa miały łatwiejszy dostęp do zasobów finansowych na jednolitym rynku kapitałowym w ramach unii rynków kapitałowych. Dlatego potrzebny jest dalszy postęp w finalizacji unii rynków kapitałowych.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_21_5321

⁽²⁾ <https://www.ft.com/content/f3377da4-2ec6-4edb-b9b8-6a5af22bc2a2>

⁽³⁾ https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/target_balances/html/index.en.html

1.6. EKES uważnie śledzi pogłębianie się różnic między państwami członkowskimi, a także w obrębie poszczególnych krajów UE i strefy euro. Dlatego popiera przyjęcie kombinacji takich polityk gospodarczych, które skutecznie wykorzystują dostępne zasoby krajowe, zarówno publiczne, jak i prywatne, w tym zasoby finansowe stworzone w ramach NextGenerationEU i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Skuteczne i ostrożne wdrożenie tych zasobów finansowych może doprowadzić do zawieszenia, a następnie do pożądanego wznowienia procesu konwergencji.

1.7. EKES jest zaniepokojony stopniowym powiększaniem się niestabilności społecznej. Ponieważ po światowym kryzysie finansowym nie przyjęto ani nie wdrożono wystarczających środków służących przeciwdziałaniu wzrostowi nierówności i ubóstwa, pandemia COVID-19 jeszcze bardziej nasiliła te nierówności i wzrost ubóstwa. W związku z tym istnieje dziś pilna potrzeba opracowania i monitorowania odpowiednich wskaźników nierówności i ubóstwa, nawet w kontekście celów zrównoważonego rozwoju.

1.8. Największym zagrożeniem egzystencjalnym dla dalszego życia na naszej planecie są bezprecedensowe niekorzystne zmiany klimatu. EKES wzywa do pilnego podjęcia i wdrożenia środków w celu przeciwdziałania zmianie klimatu, w tym również do opracowania podstawowych wskaźników pomiaru społeczno-gospodarczych skutków kryzysu. Ponadto podkreśla, że negatywne następstwa kryzysu klimatycznego będą miały duży wpływ na stabilność makroekonomiczną (wzrost wydatków, wzrost cen spowodowany suszą), a także na stabilność finansową, zwłaszcza działalności ubezpieczeniowej⁽⁴⁾, oraz na stabilność społeczną.

1.9. Ewolucyjny proces technologiczny prowadzi do szybkiego wdrażania rozwiązań cyfrowych i innowacji finansowych. EKES z zadowoleniem przyjmuje decyzję EBC i Komisji o rozpoczęciu dyskusji nad wprowadzeniem cyfrowego euro. Wprowadzenie cyfrowego euro może przynieść potencjalne korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom strefy euro, zważywszy na wszystkie zalety.

1.10. Częściowo dzięki wszystkim środkom podjętym i wdrożonym w następstwie światowego kryzysu finansowego sektor bankowy w państwach strefy euro wydaje się stosunkowo stabilny, przynajmniej do tej pory. EKES wskazuje na potencjalne problemy związane z niewypłacalnością, zwłaszcza w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw. Niekorzystny rozwój sytuacji w zakresie niewypłacalności małych i średnich przedsiębiorstw może prowadzić do zakłócenia stabilności w sektorze finansowym, zwłaszcza w sektorze bankowym. W związku z tym EKES domaga się, aby poświęcono więcej uwagi wprowadzeniu niezbędnych środków w celu ochrony stabilności systemu finansowego.

1.11. EKES zwraca uwagę na ostrożne podejście w walce z nadal nieprzewidywanym i postępującym kryzysem związanym z COVID-19, jednak przede wszystkim podkreśla potrzebę przygotowania się na potencjalne dalsze kryzysy powodowane przez wirusy. Polityka mająca na celu budowanie silnego systemu odpornościowego obywateli może stworzyć warunki do zmniejszenia wydatków na opiekę zdrowotną w toku rozprzestrzeniania się choroby, a zarazem stworzyć lepsze warunki dla zdrowia wszystkich pracowników, którzy biorą udział w wytwarzaniu wartości w społeczeństwie.

2. Kontekst

2.1. W porównaniu z ustaleniami ostatniej opinii EKES-u w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro – obecną sytuację charakteryzuje wysoka inflacja, która jest napędzana głównie cenami nośników energii, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego.

2.2. Ceny hurtowe gazu ziemnego i energii elektrycznej wzrosły średnio o odpowiednio 429 % i 230 % od 2019 r.⁽⁵⁾ Wzrost cen detalicznych nie jest jeszcze znaczący – wynosi 14 % (lub 7 %). Niedawno opublikowane prognozy krótkoterminowe pokazują, że ceny hurtowe w dalszym ciągu mogą rosnąć do ostatniego kwartału 2022 r.

2.3. Inflacja znacznie wzrosła od początku roku, po latach niskiej inflacji, niejednokrotnie przekraczając prognozy. W listopadzie osiągnęła 4,9 %⁽⁶⁾. Główną przyczyną tego szybkiego wzrostu cen jest wzrost cen surowców – w szczególności ropy naftowej i gazu – od rekordowo niskich poziomów do poziomu sprzed pandemii lub wyższego. Ponadto w wielu częściach świata utrzymują się zakłócenia w produkcji i logistyce, które powodują wzrost cen towarów, zwłaszcza w czasie gwałtownego wzrostu zagregowanego popytu. Oczekuje się, że inflacja zacznie spadać na początku 2022 r.

2.4. Pomimo zachęcających oczekiwań co do ożywienia gospodarki realnej w pierwszej połowie 2021 r. – wydaje się teraz, że proces odbudowy jest bardziej skomplikowany ze względu na szybkie rozprzestrzenianie się trzeciej fali epidemii. Do zakończenia walki z koronawirusem jeszcze daleka droga, a jego wpływ na gospodarkę realną może potrwać kilka kolejnych lat. Utrzymujące się problemy związane z cenami nakładów energii i niedostępnością niektórych rodzajów towarów potrzebnych w cyklu produkcyjnym stanowią znaczne ograniczenia zarówno w wykorzystaniu mocy produkcyjnych, jak i w rozważanych inwestycjach i zużyciu.

⁽⁴⁾ <https://www.imf.org/en/News/Seminars/Conferences/2021/11/17/9th-statistical-forum-measuring-climate-change>

⁽⁵⁾ COM(2021) 660 final.

⁽⁶⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11563351/2-29102021-AP-EN.pdf/70e9c60b-8bca-12cc-859e-41af561-b5a08#:~:text=Euro%20area%20annual%20inflation%20is,office%20of%20the%20European%20Union>

2.5. Na wyniki gospodarki realnej i na przewyżczenie problemów związanych z COVID-19 może pozytywnie wpłynąć wykorzystanie instrumentów finansowych w ramach NextGenerationEU. W tym kontekście ocenia się, że bieżący przydział środków finansowych za pomocą instrumentu REACT-EU, a także Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, ukierunkowanych na odbudowę, odporność i zrównoważoność poszczególnych gospodarek, przypada w bardzo odpowiednim momencie.

2.6. W perspektywie historycznej największy spadek wzrostu gospodarczego od początku integracji europejskiej odnotowano w 2020 r. Oczekuje się, że w roku bieżącym realny wzrost gospodarczy w państwach członkowskich UE wyniesie ok. 5 %, natomiast w 2022 roku 4,3 %. Na rok 2023 można się spodziewać realnego wzrostu gospodarczego w państwach członkowskich strefy euro na poziomie 2,5 %. Głównym motorem wzrostu gospodarczego w 2021 r. było spożycie w gospodarstwach domowych, które w drugim kwartale osiągnęło w strefie euro 3,5 %.

2.7. Przy ocenie ewolucji wzrostu gospodarczego należy zwrócić uwagę na typy istniejącego ryzyka. Są one związane ze spadkiem handlu towarami, ale także, po stronie popytu, z konsekwencjami wpływu na proces produkcji oraz ze wzrostem kosztów w przemyśle wytwórczym strefy euro. Innymi czynnikami są ponadto zakłócenia globalnych łańcuchów wartości oraz stosunkowo duża zależność sektorów wytwórczych w strefie euro od przywozu surowców i mikroprocesorów.

2.8. COVID-19 odbija się bardzo niekorzystnie na sytuacji finansów publicznych. Po wygaśnięciu epidemii państwa członkowskie strefy euro staną przed wielkim wyzwaniem, jakim będzie zapewnienie konsolidacji budżetowej. W 2020 r. odnotowano deficyt w wysokości 7,2 % PKB, przy czym żadne państwo nie osiągnęło nadwyżki budżetowej. W roku 2021 oczekuje się nieznacznego zmniejszenia deficytu do 7,1 % PKB. Bardziej znaczącego spadku można się spodziewać w 2022 r. i dalej w 2023 r., a deficyt ma spaść do ok. 2,5 %, co oznacza znacznie wyższy deficyt niż ten odnotowany przed wybuchem pandemii COVID-19 (0,6 % PKB w 2019 r.).

2.9. Zmianom na rynku pracy nadal towarzyszą problemy strukturalne w poszczególnych krajach strefy euro. Niemniej stopa bezrobocia jest stosunkowo niska, głównie z uwagi na szerokie zastosowanie programów utrzymania zatrudnienia. Obecny rynek pracy w większości gospodarek strefy euro boryka się ze względnym niedoborem pracowników z odpowiednimi umiejętnościami. Mimo niższej niż oczekiwano stopy bezrobocia w związku z COVID-19 – na rynku pracy istnieje szereg nierozstrzygniętych problemów związanych z niezbędnym przekwalifikowaniem, zwłaszcza w kontekście trwających przekształceń.

2.10. UE i strefa euro jako całość odnotowują nadwyżkę obrotów bieżących, ale ich wyniki różnią się znacznie w zależności od kraju. Niektóre państwa nadal odnotowują duże nadwyżki na rachunku obrotów bieżących. Z drugiej strony państwa z rozwiniętym sektorem turystyki transgranicznej odnotowują na ogół wyraźny wzrost deficytu obrotów bieżących lub zmniejszenie ich niewielkich nadwyżek. Oczekuje się, że wraz z ożywieniem w branży turystycznej nastąpi stopniowa korekta tej sytuacji. Oceniając poziom nierównowagi zewnętrznej w państwach członkowskich strefy euro, należy wziąć pod uwagę bezprecedensowy wzrost zakłóceń równowagi w systemie płatniczym TARGET2, który w tym roku osiągnął najwyższy poziom od czasu swojego powstania (7).

2.11. Obecnie ze względu na szybkie i niekontrolowane rozprzestrzenianie się wirusa można oczekiwać dodatkowych korekt do przedstawionej stosunkowo obiecującej ewolucji wzrostu gospodarczego. Bieżący proces wprowadzania środków ograniczających w wyniku epidemii może mieć znaczący ujemny wpływ na realny wzrost gospodarczy i na już dzisiaj niemożliwy do utrzymania poziom długu publicznego w niektórych państwach członkowskich, w tym na pogłębianie się nierówności i wzrost ubóstwa.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z niepokojem śledzi obecne zmiany gospodarcze i społeczne powiązane z wysokim stopniem niepewności. Niepewność ta wiąże się z dwoma negatywnymi czynnikami: bezprecedensową akumulacją długu publicznego i wzrostem inflacji. Wzrost cen konsumpcyjnych prowadzi do pogorszenia sytuacji społecznej gospodarstw domowych i negatywnie wpływa na poziom życia. Ponieważ w niektórych państwach członkowskich strefy euro wskaźniki zadłużenia były wysokie już przed kryzysem, szybkie pogorszenie sytuacji budżetowej oznacza, że kluczowe dla tych państw członkowskich strefy euro będzie przyjęcie i wdrożenie środków konsolidacji budżetowej w perspektywie średnioterminowej, gdy warunki ekonomiczne na to pozwolą.

3.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje stopniowe ożywienie gospodarki realnej. W tym kontekście popiera zamiar zwiększenia inwestycji publicznych i prywatnych. Uznaje również, że w kontekście tworzenia kompleksowych ram Next Generation EU istnieje możliwość skutecznego wykorzystania tych zasobów do wspierania faktycznego jakościowego wzrostu gospodarczego.

(7) <https://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004859>

3.3. EKES uważa, że gwałtowny wzrost inflacji nie doprowadzi do restrykcyjnej polityki pieniężnej EBC, ponieważ czynniki napędzające inflację wydają się mieć charakter tymczasowy i powstają głównie po stronie podaży. W związku z tym popiera skoncentrowanie polityki gospodarczej na wzmacnianiu odporności, elastyczności, autonomii i funkcjonalności struktur strategicznych, aby można było stawić czoła powtarzającym się symetrycznym wstrząsom w przyszłości.

3.4. EKES popiera fundamentalne bezprecedensowe zmiany systemowe towarzyszące transformacji w kierunku ekologicznej, cyfrowej i sprawiedliwej społecznie gospodarki. Pomimo złożoności i nieprzewidywalności dalszych wydarzeń związanych z COVID-19 popiera Europejski Zielony Ład⁽⁸⁾ i uważa go za przełomową szansę na zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny na starym kontynencie. W tym kontekście cieszy się, że istnieje akceptacja wszystkich istotnych czynników mających za cel ochronę życia na planecie dla obecnych i przyszłych pokoleń i że są one brane pod uwagę.

3.5. EKES wzywa do pilnego przyjęcia i wdrożenia środków mających na celu stopniowe zmniejszanie nierówności i ubóstwa w państwach członkowskich strefy euro⁽⁹⁾. W tym kontekście dostrzega potencjał wykorzystania wszystkich praktycznych instrumentów po stronie dochodów i wydatków, w tym ograniczenia wydatków przynoszących efekty odwrotne do zamierzonych, zwalczania korupcji, szarej strefy i nieprzejrzystych operacji, włącznie z rozwiązaniem uporczywego problemu rajów podatkowych.

3.6. Biorąc pod uwagę złożoność i nieprzewidywalność obecnego rozwoju sytuacji, EKES zgadza się, że poszczególne państwa członkowskie powinny przyjąć politykę fiskalną uwzględniającą stan odbudowy, stabilność budżetową oraz potrzebę zmniejszenia różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych.

3.7. Komitet zdaje sobie sprawę, że polityka fiskalna powinna być wystarczająco aktywna i elastyczna, aby stawić czoła potencjalnym falom rozprzestrzeniania się wirusa i jego mutacjom. W tym kontekście wspiera dodatkowe i niezbędne wydatki na opiekę zdrowotną do czasu kompletnego powrotu do stanu normalności.

3.8. W odniesieniu do obecnych złożonych zmian gospodarczych i społecznych EKES zaleca wdrożenie spójnego koszyka polityki makroekonomicznej. W świetle ogólnej strategii odbudowy zasadniczą rolę może odegrać ekspansywna polityka pieniężna w połączeniu ze spójną ekspansywną polityką fiskalną. Przyjęcie i wdrożenie koszyka polityki makroekonomicznej powinno być również skoordynowane z partnerami społecznymi.

3.9. Ewolucyjny proces technologiczny jest powiązany z innowacjami w sektorze finansowym. EKES z zadowoleniem przyjmuje pierwsze kroki EBC i Komisji w kierunku stworzenia cyfrowego euro⁽¹⁰⁾. Jak dotąd nie podjęto żadnej decyzji w sprawie wprowadzenia cyfrowego euro i jego potencjalnych cech projektowych. Wraz z wprowadzeniem cyfrowego euro być może pojawi się możliwość szybszych, skuteczniejszych i tańszych operacji płatności i rozliczeń zarówno dla gospodarstw domowych, jak i dla przedsiębiorstw, ale należy wziąć pod uwagę konsekwencje takiego kroku, np. dla operacji rozliczeniowych. W tym kontekście można również mieć nadzieję na wniesienie wkładu w realizację strategii mającej na celu wzmocnienie międzynarodowego statusu euro.

3.10. EKES popiera i z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie konsultacji publicznych dotyczących zarządzania finansami publicznymi. W tym kontekście należy dążyć do: a) przygotowania harmonogramu procesu konsolidacji budżetowej; b) określenia przepisów dotyczących środków długoterminowych związanych z przewyższeniem skutków pandemii, a w szczególności inwestycji związanych z gospodarką ekologiczną i cyfrową; c) uproszczenia reguł fiskalnych. EKES zwraca uwagę na swoje różne opinie w sprawie zarządzania gospodarczego, a w szczególności reguł fiskalnych. W swojej najnowszej opinii⁽¹¹⁾ EKES wzywa do wprowadzenia złotej reguły w odniesieniu do inwestycji publicznych w połączeniu z regułą wydatkową i zwraca uwagę, że zarówno parlamentom narodowym, jak i Parlamentowi Europejskiemu należy przyznać znaczącą rolę w przyszłych unijnych ramach zarządzania gospodarczego. Ponadto EKES wzywa do większego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w europejski semestr zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, a także do opracowania wytycznych dotyczących okresu przejściowego, w którym nie należy uruchamiać procedury nadmiernego deficytu.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje podejście Komisji Europejskiej do obecnych niekorzystnych zmian cen energii, w tym proponowane środki krótko- i średnioterminowe. Ze względu na nieprzewidywalność cen energii wzywa do przedsięwzięcia konkretnych i systemowych środków w celu złagodzenia nieprzewidzianych wstrząsów systemowych pochodzących z zewnątrz, co pozwoli stworzyć warunki dla zrównoważonej, stabilnej, odpornej i sprawiedliwej społecznie egzystencji wszystkich mieszkańców strefy euro.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

⁽⁹⁾ <https://voxeu.org/article/income-inequality-eu-trends-and-policy-implications>

⁽¹⁰⁾ https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/html/index.pl.html

⁽¹¹⁾ Opinia EKES-u w sprawie przekształcenia unijnych ram fiskalnych na rzecz trwałej odbudowy i sprawiedliwej transformacji (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C 105 z 4.3.2022, s. 11).

4.2. EKES z ogromnym uznaniem odnosi się do zainicjowania przedstawionej przez Komisję Europejską publicznej debaty na temat przyszłego ustalania reguł fiskalnych. Ta długo oczekiwana inicjatywa mogłaby doprowadzić do stworzenia prostych i łatwych do monitorowania zasad, które będą odpowiednie do wyzwań obecnej sytuacji na początku trzeciej dekady XXI w. Ponadto EKES zwraca uwagę, że proces stopniowego kończenia budowy unii fiskalnej wiąże się również z utworzeniem całej struktury systemu zarządzania finansami publicznymi, w tym z utworzeniem stanowiska „ministra finansów”.

4.3. Komitet z dużym zaniepokojeniem śledzi rozwój sytuacji w dziedzinie zmiany klimatu. W tym kontekście EKES z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie pakietu „Gotowi na 55”, w tym unijnego planu w zakresie celów klimatycznych. Komitet uważa, że zasadnicze znaczenie ma przyjęcie i wdrożenie środków mających na celu ustanowienie ogólnie przyjętych i akceptowanych norm w walce z kryzysem klimatycznym. Jako że pole manewru się zawęża i mamy coraz mniej czasu na walkę ze zmianą klimatu, EKES wzywa do przyjęcia wszystkich pilnych środków w celu przeciwdziałania zmianie klimatu. Ponadto w kontekście zmiany klimatu konieczne będzie przeanalizowanie wpływu na rozwój sytuacji makroekonomicznej i konsekwencji tych zmian, tj. polityki pieniężnej i fiskalnej, w tym stabilności finansowej i społecznej.

4.4. EKES podkreśla potrzebę dokończenia budowy unii finansowej. Pomimo stopniowego tworzenia struktury unii bankowej⁽¹²⁾ należy dołożyć wszelkich starań, aby ukończyć te działania⁽¹³⁾. Ponadto EKES zwraca uwagę na potrzebę skutecznego funkcjonowania rynku kapitałowego w państwach UE. W tym kontekście należy ukierunkować wysiłki na dalsze pogłębienie unii rynków kapitałowych.⁽¹⁴⁾⁽¹⁵⁾

4.5. EKES popiera kontynuowanie polityki mającej na celu ograniczenie agresywnego planowania podatkowego, walkę z unikaniem opodatkowania oraz zapewnienie skutecznego i sprawiedliwego opodatkowania, co może prowadzić do zmniejszenia nierówności w poszczególnych krajach i do ograniczenia ubóstwa.

4.6. EKES uważa, że w dążeniu do udanej historycznej transformacji sprawą najwyższej wagi jest systematyczne monitorowanie i regularna ocena skuteczności wszystkich środków przyjętych i wdrożonych w ramach poszczególnych krajowych polityk gospodarczych, a tym samym stworzenie warunków sprzyjających elastycznemu reagowaniu zarówno na różne wstrząsy wewnętrzne, jak i nieprzewidziane wstrząsy systemowe pochodzące z zewnątrz.

Bruksela, dnia 19 stycznia 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹²⁾ https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2021/html/ecb.sp210318_1~e2126b2dec.en.html

⁽¹³⁾ Dz.U. C 132 z 24.3.2022, s. 151.

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_21_6251

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_21_6307